

O.L.M.E.

ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΩΝ ΜΝΗΜΟΝΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Δραματικές είναι οι επιπτώσεις της πολιτικής των μνημονίων που ασκείται στη χώρα μας από την κυβέρνηση και την τρoίκα (ΕΕ-ΔΝΤ-ΕΚΤ).

Τα μέτρα που ψηφίστηκαν με το ν.4093/12 (3^ο μνημόνιο) είναι ένα ακόμη ισχυρό πλήγμα στις εργασιακές μας σχέσεις και στους μισθούς μας, τις συντάξεις και το ασφαλιστικό σύστημα στο σύνολό του, στην παιδεία και σε όλα τα δημόσια αγαθά, ένα ακόμη βήμα που οδηγεί στη φτωχοποίηση των εργαζομένων και στη βαθιά υποβάθμιση της ζωής μας.

Οι κυριότερες επιπτώσεις της μνημονιακής πολιτικής είναι οι παρακάτω:

1. **Οι δαπάνες για την παιδεία** μειώθηκαν κατά **33%** (2009-2013), γεγονός που έχει ήδη δραματικές επιπτώσεις στο δημόσιο σχολείο και το πενιχρό εισόδημα των εκπαιδευτικών. Αν συνυπολογίσουμε και την προβλεπόμενη, από τη νέα επικαιροποίηση του νέου μεσοπρόθεσμου (!!), που ψηφίστηκε στις 19/2/13 (ν.4127), μείωση κατά 14% μέχρι το 2016, οι δαπάνες για την παιδεία μέσα σε επτά χρόνια θα μειωθούν κατά **47%**!

2. Η εφαρμοζόμενη πολιτική οδηγεί στην **εξαθλίωση του εκπαιδευτικού** μέσα από τις συνεχείς περικοπές μισθών, συντάξεων και «εφάπαξ». Οι μειώσεις των μισθών μας έφτασαν ακόμα και στο **45%** (στους νέους εκπαιδευτικούς) και η μείωση του «εφάπαξ» στο **38%**.

Ο μισθός του νέου εκπαιδευτικού στο λύκειο, σύμφωνα με τη μελέτη του ΚΕΜΕΤΕ, ισοδυναμεί μόλις με το 19% του συναδέλφου του στο Λουξεμβούργο, με το 45% στην Ισπανία ή με το 53% στην Κύπρο, και με το **56% του μέσου όρου των χωρών της Ευρώπης**. Η μείωση του ετήσιου καθαρού εισοδήματος των εκπαιδευτικών από το 2009 μέχρι και το 2013 κυμαίνεται από 4.740 € για έγγαμους με 33 χρόνια υπηρεσίας, μέχρι 6.870 € για τους νεοδιόριστους. Ποσοστιαία η μείωση αυτή κυμαίνεται από περίπου 21% έως 45%. Και βέβαια, δεν υπολογίζεται η νέα αφαίμαξη μισθών από την πρώτη κιόλας μέρα του 2013 με βάση το φοροληστρικό σύστημα που ψηφίστηκε πρόσφατα. Από τα στοιχεία του ευρωπαϊκού δικτύου «Ευριδίκη» προκύπτει ότι ο ανώτερος μεικτός ετήσιος μισθός εκπαιδευτικού σε λύκειο στις χώρες της ευρωζώνης ανέρχεται κατά μέσο όρο 48.690 €, ενώ στην Ελλάδα, που κατέχει μια από τις τελευταίες θέσεις του σχετικού πίνακα, πάνω μόνο από Μάλτα, Εσθονία και Σλοβακία, μόλις 25.756 €. Όσον αφορά τον εισαγωγικό μισθό, η Ελλάδα βρίσκεται στις τελευταίες θέσεις, πάνω μόνο από την Εσθονία και τη Σλοβακία με 14.104 €, έναντι 28.939 €, που είναι ο μέσος όρος στην Ευρωζώνη.

3. **Αυστηροποιήθηκε το πειθαρχικό δίκαιο** (ν.4057/12, ν.4093/12) με αποτέλεσμα να παραπέμπεται ο εκπαιδευτικός για το παραμικρό στα πειθαρχικά συμβούλια και με την παραπομπή του αυτή, πριν ακόμα κριθεί η υπόθεση, να τίθεται αυτόματα σε αργία! Είναι χαρακτηριστικό ότι, αν παραπεμφθεί εκπαιδευτικός στο πειθαρχικό συμβούλιο ακόμα και για το «αδίκημα» της «*αναξιοπρεπούς ή ανάξιας για υπάλληλο συμπεριφοράς εντός και εκτός υπηρεσίας*», στο οποίο χωρούν τα πάντα, τίθεται σε αργία.

4. **Μείωση του αριθμού των εκπαιδευτικών** κατά **12%** (2010-2012) και παράλληλα **απολύσεις αναπληρωτών** με μείωσή τους κατά **87%**, από 15.500 (το 2011-12) σε 2.000 (το 2013-14) στην πρωτοβάθμια και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Παράλληλα, με τη διαφαινόμενη νέα μαζική συνταξιοδότηση εκπαιδευτικών το επόμενο καλοκαίρι και τον ουσιαστικό μηδενισμό των νέων προσλήψεων, την επόμενη σχολική χρονιά θα είναι ιδιαίτερα οξυμένο το πρόβλημα των κενών διδακτικού προσωπικού. Ας σημειώσουμε πως εφέτος είναι η πρώτη φορά που θα τελειώσει η σχολική χρονιά με σοβαρότατα κενά (32.000 ώρες την εβδομάδα χωρίς εκπαιδευτικούς στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση).

5. Η σχεδιαζόμενη **αύξηση του διδακτικού ωραρίου** των εκπαιδευτικών (με το ν. 4127/13 προϋπολογίζονται και πόσα χρήματα θα εξοικονομηθούν), οι **υποχρεωτικές μετακινήσεις** (ν. 37848/10) και **μεταθέσεις** (ν. 4093/12), η **αύξηση του αριθμού των μαθητών** στην τάξη και οι **νέες συγχωνεύσεις** τμημάτων και σχολείων θα επιφέρουν, εκτός του αυξημένου εργασιακού φόρτου, **ανακατανομή των οργανικών θέσεων** σε όλη τη χώρα. Αυτά θα έχουν σοβαρές επιπτώσεις όχι μόνο στις εργασιακές σχέσεις και στην οικογενειακή ζωή των εκπαιδευτικών, αλλά και στην ίδια την εκπαιδευτική διαδικασία.

Στην Ελλάδα του 2013 υπάρχουν εκπαιδευτικοί που διδάσκουν και μετακινούνται ακόμα και σε 6 σχολεία και από το ένα χωριό στο άλλο διανύοντας ατέλειωτα χιλιόμετρα! Σε γενικές γραμμές, οι περισσότερες χώρες τείνουν να μειώνουν τον εβδομαδιαίο διδακτικό χρόνο των εκπαιδευτικών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. **Ο μέσος όρος των διδακτικών ωρών ανά εβδομάδα των καθηγητών στην Ευρώπη είναι 19,1 για το γυμνάσιο και 18,4 για το λύκειο, ενώ στη χώρα μας είναι 18,5** (στοιχεία του ευρωπαϊκού δικτύου «Ευριδίκη», σχετική μελέτη ΚΕΜΕΤΕ).

Για την αξιολόγηση

Το σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος για την «Αξιολόγηση των εκπαιδευτικών», το νομοσχέδιο για την «Αρχή Διασφάλισης Ποιότητας στην Εκπαίδευση» (Α.Δι.Π.Π.Δ.Ε.), ο ν. 4024/11, το νέο πειθαρχικό δίκαιο και η έκθεση του ΟΟΣΑ για την Ελληνική εκπαίδευση (2011) συνιστούν ένα πλαίσιο με το οποίο **συνδέεται απόλυτα η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών με τη μισθολογική και βαθμολογική τους εξέλιξη αλλά και με τις απολύσεις εκπαιδευτικών.**

Είναι εμφανές πως η κυβέρνηση και η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας, προωθώντας αυτή την πολιτική, **έχουν κηρύξει τον πόλεμο στους εκπαιδευτικούς.**

Μαζί με την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών σχεδιάζεται και η προωθούμενη **αξιολόγηση ή αυτοαξιολόγηση των σχολείων**, που θα οδηγήσει στην **κατηγοριοποίηση** και την **υποβάθμισή τους** και τελικά στο **κλείσιμο** αρκετών από αυτά. Το σχέδιο της αξιολόγησης συνδέεται άμεσα με το νέο σχολείο του ανταγωνισμού, της φτηνής κατάρτισης, της αποσπασματικής και επιφανειακής γνώσης, που θέλουν να δημιουργήσουν. Η λεγόμενη **αυτοαξιολόγηση των σχολείων συνδέεται με την εξωτερική αξιολόγησή τους και την ατομική αξιολόγηση** του εκπαιδευτικού. Όπως αναφέρεται στην έκθεση ΟΟΣΑ (σελ. 67), «η αυτοαξιολόγηση πρέπει να οργανωθεί, με τρόπο ώστε να είναι συγκρίσιμη μεταξύ σχολικών μονάδων και ώστε να μπορεί να επικυρώνεται και να συμπληρώνεται από εξωτερική αξιολόγηση».

Εάν υιοθετηθεί η πιο ακραία μορφή - ισοπεδωτικού χαρακτήρα - «αξιολόγηση» της σχολικής μονάδας, η οποία θα **συνδέεται με τις εξεταστικές επιδόσεις των μαθητών**, θα οδηγήσει στο διαχωρισμό των σχολείων σε κατηγορίες, θα οξύνει τον μεταξύ τους ανταγωνισμό, δηλητηριάζοντας εκπαιδευτικές και κοινωνικές σχέσεις, διαφοροποιώντας τους τρόπους χρηματοδότησης, βάζοντας τους χορηγούς «από το παράθυρο» και τους γονείς να στηρίζουν οικονομικά τη λειτουργία των σχολείων, οδηγώντας πολλά σχολεία στο μαρασμό και τελικά στο κλείσιμο. Η έκθεση του ΟΟΣΑ προτείνει (σελ. 63 παρ. 113) «να σχεδιαστεί στην Ελλάδα ένα εθνικό σύστημα αξιολόγησης μαθητή, κατάλληλο να χρησιμοποιηθεί σε πολλά επίπεδα: σε επίπεδο μαθητή, τάξης, σχολικής μονάδας, περιφέρειας και συστήματος. Μέρος της στρατηγικής αυτής μπορεί να περιλαμβάνει ανάπτυξη ευρείας κλίμακας τυποποιημένων τεστ...»

Βασική, επίσης, στόχευση της προωθούμενης αξιολόγησης είναι η απόκρυψη-συσκότιση των ευθυνών της πολιτείας για τη κατάσταση της Δημόσιας Εκπαίδευσης και η **μεταφορά των ευθυνών** για τα προβλήματα, τα κενά, και τις στρεβλώσεις του σχολείου **στις πλάτες των εκπαιδευτικών**.

Όπως προβλέπεται στο άρθρο 9 του νομοσχεδίου του Υπουργείου Παιδείας για την «*Αρχή Διασφάλισης Ποιότητας στην Εκπαίδευση*» (Α.Δι.Π.Π.Δ.Ε.), αλλά και στην έκθεση του ΟΟΣΑ (σελ. 66 – παρ. 126/127), **οι επιδόσεις των μαθητών θα συνυπολογίζονται για την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών, αλλά και για την παραμονή τους στο σχολείο!** «*Οι αξιολογήσεις να έχουν ουσιώδεις συνέπειες για τους αξιολογούμενους, καθώς είναι ο μόνος τρόπος να διασφαλιστεί ότι αντιμετωπίζονται με σοβαρότητα*», αναφέρει ο ΟΟΣΑ. Και συνεχίζει: «*Η αξιολόγηση της επίδοσης των εκπαιδευτικών μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί προκειμένου να καθοριστεί η εξέλιξη της σταδιοδρομίας, να ανταμειφθεί η καλή επίδοση ή να επιβληθούν κυρώσεις για εκπαιδευτικούς με χαμηλές επιδόσεις. Κατ' αυτόν τον τρόπο, βοηθά επίσης τα σχολεία να κρατούν τους ικανούς εκπαιδευτικούς και καθιστά τη διδασκαλία ελκυστική επιλογή σταδιοδρομίας*».

Είναι προφανές ότι, παρά το γεγονός πως όλοι όσοι ασχολούνται με την εκπαίδευση γνωρίζουν πολύ καλά τις κοινωνικές παραμέτρους που καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό τη σχολική επίδοση, **η πολιτική αυτή στοχεύει ξεκάθαρα, μέσα από την καθιέρωση της αξιολόγησης, στην απόλυτη χειραγώγηση των εκπαιδευτικών**. Και με αυτό τον τρόπο η προωθούμενη αξιολόγηση του εκπαιδευτικού θα πλήξει την ίδια την ουσία του εκπαιδευτικού λειτουργήματος, χειραγωγώντας τη συνείδησή του και υπονομεύοντας την παιδαγωγική ελευθερία και ανεξαρτησία του, που είναι βασικές προϋποθέσεις της ύπαρξης και λειτουργίας του Δημόσιου Σχολείου.

Μια σημαντική επίπτωση της υλοποίησης των σχεδίων του Υπουργείου για την αξιολόγηση θα είναι **η διάλυση των εργασιακών σχέσεων** των εκπαιδευτικών. Ουσιαστικά οδηγούμαστε σε ατομικές συμβάσεις εργασίας.

Ο ανταγωνισμός και η μετατροπή των ανθρώπινων σχέσεων μέσα στο σχολείο σε «ζούγκλα» θα είναι το επακόλουθο αυτής της πολιτικής, γεγονός που, βεβαίως, δεν μπορεί παρά να εκφραστεί και στην εκπαιδευτική διαδικασία. Είναι αποκαλυπτικό πως, σύμφωνα με το νόμο για το βαθμολόγιο-μισθολόγιο (ν.4024/11), δεν φτάνει να είναι «καλός» και «αποδοτικός» ο εκπαιδευτικός, αλλά, για να έχει μισθολογική και βαθμολογική εξέλιξη, **χρειάζεται να υπερτερεί των άλλων συναδέλφων του**.

Η αξιολόγηση έχει ήδη ουσιαστικά **προκαθοριστεί**, αφού υπάρχουν συγκεκριμένα ποσοστά εκπαιδευτικών που θα προάγονται από βαθμό σε βαθμό ανεξάρτητα από τον αριθμό των εκπαιδευτικών που θα αξιολογούνται «θετικά». Για παράδειγμα το 70% (το ανώτερο) των εκπαιδευτικών θα προάγεται από το Γ' στον Β' βαθμό και το 30% (το ανώτερο) από το Β' στον Α' βαθμό. Είναι προφανές ότι με τις βαθμολογικές καθηλώσεις τελικά, μέχρι το 50% του **συνόλου** των εκπαιδευτικών είναι δυνατόν να φτάσει στον Β' βαθμό και μόλις μέχρι το 15% στον Α' βαθμό! Επίσης στο άρθρο 7, παρ. 7 του ν. 4024/11 όχι μόνο προβλέπονται συγκεκριμένα ποσοστά αυτών που θα προάγονται, αλλά αυτά κάθε 2 χρόνια μπορεί και να **μειώνονται** με υπουργική απόφαση, **«ανάλογα με τις δημοσιονομικές δυνατότητες»**. Άλλωστε, ας μην ξεχνούμε πως με τους μνημονιακούς νόμους έχει παγώσει μέχρι το 2015 κάθε βαθμολογική εξέλιξη. Είναι προφανές, λοιπόν, **ότι η αξιολόγηση γίνεται με καθαρά δημοσιονομικά κριτήρια** και στόχο έχει τη μισθολογική καθήλωση όσο το δυνατόν περισσότερων εκπαιδευτικών.

Εξωφρενική είναι, επίσης, και η παρ. 6 του άρθ. 8 του ν.4024/11, που προβλέπει ότι ο εκπαιδευτικός που κρίνεται αρνητικά «τιμωρείται» και δεν έχει δικαίωμα να διεκδικήσει την προαγωγή του τα επόμενα δύο χρόνια. Επίσης, ο εκπαιδευτικός «ο οποίος εγγράφεται σε δύο διαδοχικούς πίνακες μη προακτέων στον ίδιο βαθμό, παραπέμπεται στο υπηρεσιακό συμβούλιο, το οποίο μπορεί να τον απολύσει ή να τον υποβιβάσει κατά έναν βαθμό» (άρθ. 95 του ν. 3528/2007).

Η ουσιαστική στόχευση, λοιπόν, του Π.Δ. και του νομοθετικού πλαισίου της αξιολόγησης είναι **ο έλεγχος και η τιμωρία των εκπαιδευτικών**. Έτσι, η διαρκής επιστημονική και επαγγελματική ανάπτυξη, σε ένα πλαίσιο όπου οι εκπαιδευτικοί χειραγωγούνται, δεν στηρίζονται επιστημονικά και εξαθλιώνονται οικονομικά, μοιάζει με κακόγουστο ανέκδοτο. Άλλωστε, ούτε για τα προσχήματα το σχέδιο Π.Δ. δεν προβλέπει κάτι για τη βελτίωση των εκπαιδευτικών. Η **επιμόρφωση** είναι εξαφανισμένη γιατί κοστίζει, αλλά και δεν ενδιαφέρει το Υπουργείο. Εξάλλου, στο προοίμιο του σχεδίου Π.Δ. αναφέρεται πως **«από την εφαρμογή του παρόντος δεν προκαλείται δαπάνη»...**

Το πλαίσιο της αξιολόγησης που επιδιώκεται να επιβληθεί με το σχέδιο Π.Δ. ορίζει τον **διευθυντή σχολείου** και τον **σχολικό σύμβουλο** ως κριτές που με τις εκθέσεις τους θα καθορίζουν τις τύχες και την εξέλιξη των εκπαιδευτικών. Δίνοντας τέτοιες εξουσίες σε **μονοπρόσωπα όργανα διοίκησης** δημιουργούν τους όρους της από τα πάνω επιβολής, με αυθαίρετο και υποκειμενικό τρόπο, των εκπαιδευτικών επιλογών τους.

Υπονομεύεται ο επιστημονικός ρόλος των σχολικών συμβούλων και επιδιώκεται αυτοί να μετατραπούν σε μηχανισμό ιδεολογικής επιβολής της κυρίαρχης εκπαιδευτικής άποψης και κριτή απολύσεων και μισθολογικής καθήλωσης των εκπαιδευτικών.

Υπονομεύεται η δυνατότητα δημοκρατικής λειτουργίας στο σχολείο από το Σύλλογο Εκπαιδευτικών, αφού θα επικυρώνει απλώς τις αποφάσεις των Διευθυντών.

Δημιουργείται μια **κάθετη ιεραρχική δομή που καλλιεργεί κλίμα φόβου και ανταγωνισμού στο σχολείο** και θρυμματίζει τις όποιες ελάχιστες περιπτώσεις συνεργατικής κουλτούρας υπάρχουν, εδραιώνοντας ταυτόχρονα έναν αυξανόμενο διαχειριστικό έλεγχο των σχολείων και των εκπαιδευτικών και μια απίστευτη γραφειοκρατία

Μέσα από τις διατάξεις του Π.Δ. με απίστευτη ευκολία **ποσοτικοποιούνται, αυθαίρετα και αντιεπιστημονικά, ποιοτικά μεγέθη** όπως οι διαπροσωπικές σχέσεις και προσδοκίες, το παιδαγωγικό κλίμα στη σχολική τάξη, η οργάνωση της σχολικής τάξης κ.ά. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι ελλοχεύει σε μεγάλο βαθμό η υποκειμενικότητα του αξιολογητή, ανοίγοντας και αυτό ακόμα το ενδεχόμενο ενός οργίου αυθαιρεσιών από τη μεριά του αξιολογητή μη αποδείξιμων πρακτικά από τον αξιολογούμενο.

Η απόρριψη των σχεδίων του Υπουργείου Παιδείας για τη αξιολόγηση **δεν είναι ένα συντεχνιακό αίτημα** που αφορά μόνο τους εκπαιδευτικούς. **Αφορά ολόκληρη την εκπαιδευτική κοινότητα, ολόκληρη την κοινωνία**. Ισχυρίζεται η ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας πως η αξιολόγηση θα βελτιώσει το εκπαιδευτικό μας σύστημα. **Είναι όμως πλέον ορατό σε όλους πως αυτή η πολιτική όχι μόνο δεν οδηγεί στη βελτίωση του δημόσιου σχολείου αλλά, αντίθετα, έχει τραγικές συνέπειες:** συνεχή μείωση των δαπανών για την εκπαίδευση, συγχωνεύσεις / καταργήσεις σχολείων και υποστηρικτικών εκπαιδευτικών δομών, κατάργηση βιβλιοθηκών, κατάργηση ενισχυτικής διδασκαλίας και Πρόσθετης Διδακτικής Στήριξης, μεγάλη μείωση του αριθμού των εκπαιδευτικών, ελάχιστες προσλήψεις αναπληρωτών, εκατοντάδες κενά στα σχολεία ακόμα και μέχρι τη λήξη του διδακτικού έτους κ.λπ.

Ως συνδικαλιστικό κίνημα δεσμευόμαστε ότι θα πάρουμε όλα εκείνα τα μέτρα για να ακυρώσουμε στην πράξη την υλοποίηση της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών και των σχολείων.

Καλούμε όλους τους εκπαιδευτικούς, υλοποιώντας τις αποφάσεις των γενικών συνελεύσεων και των συνεδρίων του κλάδου μας, να αντισταθούμε συλλογικά για να μην περάσουν τα σχέδια κυβέρνησης και τρόικας.

Απαιτούμε τη συνολική ανατροπή αυτής της πολιτικής, που διαλύει το δημόσιο σχολείο και εξαθλιώνει τους εκπαιδευτικούς.

Αθήνα, 07/3/2013